

**Examenul național de bacalaureat 2025**  
**Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă**

*Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)*

**Model**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

**I. TÉTEL**

**(30 pont)**

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat / válaszoljon a kérdésekre!

Pilinszky János: *Halak a hálóban*

*Csillaghálóban hányódunk  
partravont halak,  
szánk a semmiségbe táog,  
száraz űrt harap.  
Suttogón hiába hív az  
elveszett elem,  
szűrő kövek, kavicsok közt  
fuldokolva kell  
egymás ellen élnünk-halnunk!  
Szívünk megremeg.  
Vergődésünk testvérünket  
sebzi, fojtja meg.  
Egymást túlkiáltó szónkra  
visszhang sem felel;  
öldökölnünk és csatáznunk  
nincs miért, de kell.  
Bűnhődünk, de bűnhődésünk  
mégse büntetés,  
nem válthat ki poklainkból  
semmi szenvedés.  
Roppant hálóban hányódunk  
s éjfélkor talán  
étek leszünk egy hatalmas  
halász asztalán.*

(1942)

- |  |        |
|--|--------|
| 1. Értelmezze a költemény címét!   | 2 pont |
| 2. Határozza meg a vers témáját!   | 2 pont |
| 3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!             | 4 pont |
| 4. Nevezzen meg egy elégiára utaló jellemvonást a versben!                                   | 2 pont |
| 5. Nevezze meg a „Csillaghálóban hányódunk/partravont halak” költői képet!                   | 2 pont |
| 6. Állapítsa meg a vers rímképletét, nevezze meg a rímfajtat!                                | 4 pont |
| 7. Határozza meg a költemény hangulatát!   | 2 pont |
| 8. Írjon ki a műből egy megszemélyesítést, egy ellentétet, egy fokozást és egy alliterációt! | 4 pont |
| 9. Értelmezze a vers utolsó négy sorát!  | 4 pont |

Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás

A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

## II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

A Szezei-csatorna ünnepélyes átadására való meghívást a Baker házaspár a trónörökösnek köszönhette. A walesi herceg ugyanis többször inspekciózott a királynőnél, bizonygatva, hogy „... Lady Baker tökéletesen úri személy, hűséges, és csak a férjének él.” A trónörökös kitüntetett figyelme nem volt véletlen. Ő kívánta Samuel White Bakert rábeszélni egy újabb expedícióra, amelynek kimondott célja a rabszolga-kereskedelem felszámolása volt, a kimondatlan pedig az angol befolyás erősítése a fekete kontinensen.

A veszélyes küldetésre a kitűnően lovagló és a fegyverekkel bánni tudó Flóra is elkísérte a férjét, és útközben naplót vezetett. Így született meg egy páratlan krónika, amit Krizsán László kutató, a Magyar utazók Afrikában című könyv szerzője joggal nevez a gyarmatosítás hétköznapi krónikájának, ugyanis Flóra naplójában és mostohalányainak küldött leveleiben, amelyekben az asszony Bakert csak „papának” titulálja, nemcsak a bennszülöttekkel való véres ütközetekről, aszályról és betegségekről – maláriáról vagy vérhasról – esik szó. Értesülhetünk belőlük arról is, hogyan természetelt Flóra uborkát ideiglenes szálláshelyükön, és hogyan varrt magának két kék színű bengáli ruhát. Elmesélte, hogy a maganda törzsbeliek csak fazékért és hárompennys tükrökért kereskednek. Olvashatók naplójában pletykák is, miszerint például „itt tíz tűért bárki vásárolhat egy rabszolgát, viszont nem sokat adnak a gyöngyökért, mivel a köznépnek tilos azokat viselni.” Tájékoztatót a helyi divatról is: „A nők szeretik a vízfordást, mert gyöngyöket kapnak érte. A ruhájuk elől és hátul csak kis rojtokból áll. Ezek a férjes nők ruhái. A 15–16 éves lányok csak néhány gyöngyöt viselnek elől, és nagyon sokat a nyakuk körül”. De olyan hely is akadt a hosszú út során, ahol: „A nők nagyon csúnyák. Öltözetük hátul rövid lófarokból álló nyúlványból, elől pedig egy kb. négy hüvelyk hosszú és ugyanolyan szélességű rojtból áll.”

Egészen megható az a levél, amelyben Flóra arra kéri Edit nevű mostohalányát, küldjön számára „1 pár legjobb minőségű, rövid francia fűzőt, 6 pár hosszú selyem fűzőzsinórral”, a „papának” pedig „2 pár sárga kesztyűt, a legjobb minőségben.” A naplóból kiderül az is, hogyan segített a bennszülött asszonyoknak gyermekeik gondozásában. Oktatta és tanácsokkal látta el a fiúkat és a lányokat, etette a csecsemőket, ha elhanyagolták őket, és ápolta a sebesülteket.

De ha kellett, menetelt férje mellett, bátorságával, diplomáciai érzékével, toleranciájával gyakran életeket mentve. Embersége az idegenek földjére lépő felfedező ideális alakját személyesíti meg, és talán nem véletlen – bár egy ellenséges nagyhatalom képviselőjének oldalán jelent meg Afrikában –, hogy a bennszülöttek a „Myadue”, a Hajnalcsillag nevet adták neki, és emlékét sokáig megőrizték meséikben.

A nagy expedíció után 1873-ban Baker még egyszer megjelent a Királyi Földrajzi Társaság hallgatósága előtt, beszámolója hatalmas sikert aratott. A házaspár utolsó éveit dél-angliai házukban töltötte, Baker 1893-ban, Flóra 1916-ban hunyt el. Sass Flóra 2019-ben a Magyar Afrika Társaság kezdeményezésére emléktáblát kapott a Nílus partján, az ugandai Murchison-vízesés Nemzeti Parkban. Bár Flóra páratlan naplója sajnos nem jelent meg teljes egészében, de érdemes részleteket olvasni belőle Anne Baker könyvében, amit nálunk 1987-ben Rabszolgák földjén. Egy magyar nő felfedező és rabszolgák között 1870–1873 címmel adtak ki.

(a mult-kor.hu cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!  

Évszámok:	Események:
1) 1873	a. Flóra halála
2) 1893	b. kiadták magyar nyelven Anne Baker könyvét
3) 1916	c. a „papa” halála
4) 1987	d. Baker beszámolót tartott a Királyi Földrajzi Társaságban
5) 2019	e. Flóra tiszteletére emléktáblát állítottak a Nílus partján

 5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket!  
*naplót vezetett; „papának” titulálja; sikert aratott; páratlan napló* 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!  
Sass Flóra „az idegenek földjére lépő felfedező ideális alakját személyesíti meg” 3 pont

5. **Értelmezze a következő kijelentést!**  
*A walesi herceg ugyanis többször inspekciózott a királynőnél, bizonygatva, hogy „... Lady Baker tökéletesen úri személy, hűséges, és csak a férjének él.”* 4 pont
6. Mit kér levelében Flóra mostohalányától? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!  
a. magának cipőt, a „papának” sárga kalapot  
b. magának fehérneműt, a „papának” kesztyűt  
c. a csecsemőknek tápszert, a sebesülteknek kötszert  
d. tűket és gyöngyöket 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!  
A fenti szöveg  
a. célja egy Sass Flóráról szóló film reklámozása.  
b. bemutat egy példaértékű magyar női életutat.  
c. újabb adalékkal támasztja alá azt az elképzelést, hogy a magyaroknak fontos szerepük volt az afrikai expedíciókban.  
d. kronologikus sorrendben mutatja be Anne Baker életének jelentős eseményeit. 4 pont
8. Miért nevezi Krizsán László Flóra naplóját „a gyarmatosítás hétköznapi krónikájának”? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Mi utal arra, hogy elismerték Sass Flóra munkásságát? Említsen meg 2 gesztust a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!  
*„Embersége az idegenek földjére lépő felfedező ideális alakját személyesíti meg, és talán nem véletlen – bár egy ellenséges nagyhatalom képviselőjének oldalán jelent meg Afrikában –, hogy a bennszülöttek a „Myadue», a Hajnalcsillag nevet adták neki, és emlékeit sokáig megőrizték meséikben.”*  
A fenti mondatban a beszélő  
a. sajnálatát fejezi ki, hogy az ideális felfedező alakját megszemélyesítő Sass Flóra csak a bennszülöttek meséiben maradt fenn;  
b. tényként közöl egy névváltoztatást;  
c. azt az álláspontját fejt ki, miszerint Sass Flóra megérdemelte a bennszülöttek tiszteletét;  
d. arra utal, hogy a Flóra csak a véletlennek köszönheti, hogy bekerült a bennszülöttek meséibe. 2 pont

### III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Tragikus sorsú történelmi hősök ábrázolása az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

- |   |        |
|---|--------|
| 1. a választott alkotás műfajának meghatározása   | 2 pont |
| 2. a történelmi kor viszonyainak bemutatása       | 4 pont |
| 3. a főhős jellemábrázolása                       | 4 pont |
| 4. a hősök viszonyrendszerének ábrázolása         | 4 pont |
| 5. a tragikum szerepe a hős sorsának alakulásában | 4 pont |

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont